

Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 30. maj 2023

Forslag

til

Lov om undersøgelse af beslutningen om hjemsendelse af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste

Kapitel 1

Nedsættelse af en undersøgelseskommission og sammensætningen heraf

§ 1. Der nedsættes en undersøgelseskommission bestående af 3 medlemmer, der udpeges af justitsministeren. Formanden og de øvrige medlemmer udpeges blandt dommerne i Vestre Landsret efter indstilling fra præsidenten for denne ret.

Stk. 2. Efter aftale med undersøgelseskommissionen udpeger justitsministeren en person, der som udspørger i overensstemmelse med undersøgelseskommissionens bestemmelser tilrettelægger og foretager afhøringer i kommissionen. Udspørgeren varetager endvidere opgaven som sekretariatsleder for kommissionen.

Stk. 3. Justitsministeren sørger for, at den fornødne sekretariatsbistand og anden praktisk bistand stilles til rådighed for undersøgelseskommissionen.

§ 2. Undersøgelseskommissionens medlemmer og den person, der udpeges efter § 1, stk. 2, skal være uvildige og uafhængige af de myndigheder, personer m.v., hvis forhold undersøges. Det samme gælder for undersøgelseskommissionens medhjælpere i øvrigt.

Kapitel 2

Undersøgelseskommissionens opgaver

§ 3. Undersøgelseskommissionen har til opgave at undersøge forløbet vedrørende tjenestefritagelsen af ledende medarbejdere i Forsvarets Efterretningstjeneste, der fandt sted i august 2020. Kommissionen skal i den forbindelse undersøge, om der i forbindelse med tjenestefritagelsen blev varetaget usaglige hensyn.

Stk. 2. På grundlag af den i stk. 1 nævnte undersøgelse skal undersøgelseskommissionen udtale sig om, hvorvidt der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

Stk. 3. Den i stk. 2 nævnte udtalelse skal alene afgives i det omfang, ingen af undersøgelseskommissionens medlemmer finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

Stk. 4. Undersøgelseskommissionen har ikke dømmende myndighed.

Kapitel 3

Tilrettelæggelse af undersøgelsen m.v.

§ 4. Undersøgelseskommissionens formand afgør efter samråd med kommissionens øvrige medlemmer og den person, der er nævnt i § 1, stk. 2, hvordan undersøgelsen skal tilrettelægges. Undersøgelsen skal tilrettelægges og gennemføres på en sådan måde, at forholdet til fremmede magter og hensynet til statens sikkerhed, til sagens opklaring eller til tredjemand ikke skades.

Stk. 2. Undersøgelseskommissionens formand leder kommissionens møder.

Stk. 3. Undersøgelseskommissionen skal føre en protokol over møderne i kommissionen.

Kapitel 4

Oplysnings- og vidnepligt

§ 5. Enhver har pligt til at stille dokumenter og andet foreliggende materiale til rådighed for undersøgelseskommissionen, når kommissionen anmoder om det. Pligten gælder ikke i det omfang, der efter § 8 ikke er pligt til at afgive vidneforklaring om indholdet af materialet. Materiale, der er udarbejdet af en minister eller embedsmand i embedsmedfør, kan dog ikke nægtes stillet til rådighed under henvisning til, at den pågældende minister eller embedsmand efter § 8 ikke har pligt til at afgive vidneforklaring om indholdet af materialet.

Stk. 2. Undersøgelseskommissionen kan anmode en person om at afgive en skriftlig redegørelse for nærmere bestemte forhold, hvis det ikke har været muligt at få belyst et spørgsmål på anden måde og kommissionen vurderer, at

det er strengt nødvendigt for en tilstrækkelig oplysning af sagen. Enhver har pligt til at afgive en sådan redegørelse på anmodning fra kommissionen. Pligten gælder ikke i det omfang, der efter § 8 ikke er pligt til at afgive vidneforklaring om de pågældende forhold.

Stk. 3. De i stk. 1 og 2 nævnte pligter gælder, uanset om de pågældende oplysninger er undergivet tavshedspligt.

§ 6. Opfyldes den pligt, der er nævnt i § 5, stk. 1, ikke, kan undersøgelseskommissionen give pålæg om, at materialet stilles til rådighed for kommissionen.

Stk. 2. Efterkommes pålægget ikke, finder retsplejelovens § 178 tilsvarende anvendelse.

§ 7. Undersøgelseskommissionen kan anmode en person om at afgive forklaring for kommissionen som vidne, hvis det ikke har været muligt at få belyst et spørgsmål på anden måde og kommissionen vurderer, at det er strengt nødvendigt for en tilstrækkelig oplysning af sagen.

Stk. 2. Enhver er efter anmodning fra undersøgelseskommissionen efter stk. 1 forpligtet til at afgive forklaring for kommissionen som vidne, jf. dog § 8.

§ 8. Pligten til at afgive forklaring som vidne gælder ikke i det omfang, der må antages at foreligge mulighed for strafansvar for den pågældende i anledning af de forhold, undersøgelsen omfatter. Vidnepligten gælder heller ikke i det omfang, der må antages at foreligge mulighed for, at det offentlige gør et disciplinært eller tilsvarende ansættelsesretligt ansvar gældende over for den pågældende i anledning af de nævnte forhold.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte persons nærmeste har heller ikke pligt til at afgive vidneforklaring. Undersøgelseskommissionen kan dog pålægge den pågældende at afgive forklaring som vidne, når forklaringen må anses for at være af afgørende betydning for undersøgelsen og undersøgelsens beskaffenhed og dens betydning for samfundet findes at berettigg det.

Stk. 3. Vidnepligten gælder i øvrigt med de undtagelser, der er fastsat i retsplejelovens kapitel 18. Retsplejelovens § 169 og § 170, stk. 3, finder dog ikke anvendelse.

§ 9. Reglerne i retsplejelovens kapitel 18 finder i øvrigt tilsvarende anvendelse på afgivelse af forklaring m.v.

§ 10. Straffelovens §§ 158-160 finder tilsvarende anvendelse på den, der afgiver falsk eller urigtig forklaring for undersøgelseskommissionen.

Kapitel 5

De berørte personers retsstilling

§ 11. Den person, hvis forhold undersøges, har ret til en bisidder efter eget valg. Bisidderen skal dog kunne godkendes til højeste klassifikationsgrad.

Stk. 2. Undersøgelseskommissionen kan beskikke en bisidder for den person, der er nævnt i stk. 1. Der kan kun ske beskikkelse af en bisidder, der kan godkendes til højeste klassifikationsgrad.

Stk. 3. Undersøgelseskommissionen kan på ethvert tidspunkt bestemme, at den valgte bisidder ikke må fungere

som sådan, og tilbagekalde en beskikkelse af en bisidder, hvis afgørende hensyn til den person, der er nævnt i stk. 1, eller til fremmede magter, statens sikkerhed eller tredjemand taler for det. Tilsvarende gør sig gældende, hvis væsentlige hensyn til undersøgelsens gennemførelse taler for det.

§ 12. Bisidderen har ret til at overvære afhøringer af sin klient i undersøgelseskommissionen. Undersøgelseskommissionen kan give bisidderen adgang til at overvære afhøringer af andre, hvis væsentlige hensyn til bisidderens mulighed for at varetage sin klients interesser taler for det.

Stk. 2. Undersøgelseskommissionen skal give bisidderen adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, der er af betydning for den pågældendes klient. Bisidderen har ret til at gøre sig bekendt med udskrift af forklaringer afgivet af klienten og af forklaringer afgivet af andre i det omfang, bisidderen har haft adgang til at overvære disse efter stk. 1, 2. pkt.

Stk. 3. Undersøgelseskommissionen kan give bisidderen pålæg om ikke at gøre sin klient bekendt med indholdet af det i stk. 2 nævnte materiale, hvis afgørende hensyn til fremmede magter, statens sikkerhed, sagens opklaring eller tredjemand taler for det. Kommissionen kan under tilsvarende betingelser give bisidderen pålæg om ikke at gøre sin klient bekendt med, hvad der er foregået under møder i undersøgelseskommissionen.

Stk. 4. Bisidderen kan anmode undersøgelseskommissionen om at foranstalte bevisførelse.

Stk. 5. Bisidderen kan foretage uddybende afhøring af sin klient og af andre vidner i det omfang, bisidderen efter stk. 1, 2. pkt., har adgang til at overvære afhøringen.

§ 13. Undersøgelseskommissionen skal inden afhøringen orientere den person, der er nævnt i § 11, stk. 1, og den pågældendes bisidder om de forhold af faktisk og eventuelt retlig karakter, som undersøgelsen vedrørende den pågældende omfatter.

Stk. 2. Sker der i løbet af undersøgelsen væsentlige ændringer i de forhold, som er nævnt i stk. 1, skal undersøgelseskommissionen orientere den pågældende om det.

Stk. 3. Undersøgelseskommissionen skal efter bevisførelsen orientere den person, der er nævnt i § 11, stk. 1, og den pågældendes bisidder om de faktiske og eventuelt retlige forhold vedrørende den pågældende, som kommissionen overvejer at give udtryk for i sin beretning.

Stk. 4. Den person, der er nævnt i § 11, stk. 1, og den pågældendes bisidder har ved undersøgelsens afslutning ret til at afgive en skriftlig udtalelse om de faktiske og eventuelt retlige spørgsmål, undersøgelsen rejser vedrørende den pågældende. Undersøgelseskommissionen kan fastsætte en frist for afgivelsen af den nævnte udtalelse.

§ 14. Undersøgelseskommissionen fastsætter salær og godtgørelse til bisidderen efter de takster, der gælder for beskikkede forsvarere i straffesager. Er der på tidspunktet for undersøgelseskommissionens afslutning endnu ikke truffet afgørelse om fastsættelse af salær eller godtgørelse, fastsættes salæret eller godtgørelsen af justitsministeren.

Stk. 2. Den beskikkede bisidder må ikke modtage salær eller godtgørelse ud over det beløb, der er fastsat efter stk. 1.

Kapitel 6 *Tavshedspligt*

§ 15. Undersøgelseskommissionens medlemmer og andre personer, der deltager i undersøgelsen, har under ansvar efter straffelovens §§ 152-152 e tavshedspligt med hensyn til enhver oplysning, som de under deres virksomhed får kendskab til, jf. dog § 16, stk. 1.

Stk. 2. Den tavshedspligt, der er nævnt i stk. 1, finder tilsvarende anvendelse på bisidderen.

§ 16. Den tavshedspligt, der følger af § 15, stk. 1, er ikke til hinder for, at undersøgelseskommissionen gør vidner og disses bisiddere bekendt med materiale, som indgår i undersøgelsen, hvis det er af betydning for at besvare de spørgsmål, som kommissionen stiller.

Stk. 2. Der er tavshedspligt med hensyn til det materiale, der er nævnt i stk. 1. Straffelovens §§ 152-152 e finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 7 *Undersøgelseskommissionens beslutninger og domstolsprøvelse heraf*

§ 17. Undersøgelseskommissionen træffer beslutning ved stemmeflerhed, jf. dog § 3, stk. 3, og § 4, stk. 1.

§ 18. Undersøgelseskommissionens beslutninger kan af enhver, der har retlig interesse heri, inden 2 uger efter at beslutningen er meddelt den pågældende, indbringes for Østre Landsret. Indbringelsen sker ved indgivelse af kæreskrift til undersøgelseskommissionen. Reglerne om kæremål i borgerlige sager finder i øvrigt tilsvarende anvendelse, jf. dog stk. 2. Afholdes retsmøde, foregår mødet for lukkede døre.

Stk. 2. Beslutninger efter § 11, stk. 3, kan, inden 1 uge efter at beslutningen er meddelt, indbringes for Den Særlige Klageret. Retsplejelovens § 737 finder tilsvarende anvendelse. Afholdes retsmøde, foregår mødet for lukkede døre.

Kapitel 8 *Offentlighed og afgivelse af beretning m.v.*

§ 19. Lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven, databeskyttelsesloven, Europa-Parlamentets og Rådets

forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og ombudsmandsloven gælder ikke for den virksomhed, der udøves af undersøgelseskommissionen.

§ 20. Møder i undersøgelseskommissionen foregår for lukkede døre.

§ 21. Der må ikke uden samtykke fra undersøgelseskommissionen gives aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen i materiale, der indgår i undersøgelsen.

Stk. 2. Der er ikke adgang til aktindsigt i rettens materiale efter retsplejeloven.

§ 22. Undersøgelseskommissionen afgiver en beretning om resultatet af sin undersøgelse. Beretningen skal udarbejdes og offentliggøres i en form, som ikke indeholder informationer, der vil kunne skade forholdet til fremmede magter, statens sikkerhed eller tredjemand. Justitsministeren offentliggør beretningen.

Stk. 2. Vurderer kommissionen, at den beretning, der er omtalt i stk. 1, ikke kan udformes således, at den indeholder en tilstrækkelig redegørelse for de spørgsmål, som undersøgelseskommissionen efter § 3, stk. 1, skal undersøge, udarbejder kommissionen en yderligere beretning, som afgives til justitsministeren. Denne beretning offentliggøres ikke. Justitsministeren giver Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne adgang til beretningen.

Stk. 3. Der er ikke aktindsigt efter lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven eller anden lovgivning i den beretning, der er omtalt i stk. 2.

Kapitel 9 *Ikrafttræden m.v.*

§ 23. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 24. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Folketinget, den 30. maj 2023

LEIF LAHN JENSEN

/ Erling Bonnesen